

dende, indeholder hjemmel til, at ændringer af landets inddeling i kommuner og amtskommuner uden særskilt lovhjemmel kan gennemføres, når en række kriterier er opfyldt. Loven indeholder endvidere en række regler om den fremgangsmåde, der skal anvendes ved ændringer i den kommunale inddeling.

Siden kommunalreformen har den kommunale inddeling i store træk ligget fast. Med hjemmel i inddelingsloven er der imidlertid gennemført en lang række mindre justeringer af den kommunale inddeling, hvor administrative hensyn har gjort det hensigtsmæssigt.

En lovændring pr. 1. januar 2003 betød endvidere, at de fem bornholmske kommuner og Bornholms Amtskommune blev sammenlagt til én kommune. Der henvises til lov nr. 144 af 25. marts 2002.

I juni 2004 har indenrigs- og sundhedsministeren desuden besluttet, at de nuværende to kommuner på Ærø efter kommunalbestyrelsernes ønske med virkning fra den 1. januar 2006 sammenlægges til én kommune.

2.2. Strukturkommissionen

Strukturen for løsningen af de offentlige opgaver i landet blev i store træk fastlagt med kommunalreformen i 1970. Siden er der sket væsentlige ændringer i de forudsætninger, som blev lagt til grund for indretningen af den kommunale sektor. I denne periode har befolkningens ønsker til indholdet af den offentlige service ændret sig i takt med fremkomsten af ny viden og teknologiske forandringer. Samtidig er de faglige forudsætninger for løsninger af offentlige opgaver ændret.

Regeringen nedsatte den 1. oktober 2002 en strukturkommission. Baggrunden herfor var, at der blev fundet behov for at tage stilling til, i hvilken udstrækning den offentlige sektors struktur bør tilpasses for at fastholde og fremtidssikre en decentraliseret offentlig sektor, der både sikrer en effektiv opgaveløsning af høj kvalitet, bidrager til udvikling og understøtter det lokale demokrati, herunder dialogen mellem borgere og politikere.

Strukturkommissionen fik til opgave at tilvejebringe en teknisk og faglig analyse, der kunne udgøre et beslutningsgrundlag for ændringer i rammerne for løsningen af den offentlige sektors opgaver.

Ifølge kommissoriet skulle kommissionen således vurdere fordele og ulemper ved alternative modeller for indretninger af den offentlige sektor og på denne baggrund komme med anbefalinger til ændringer, som er holdbare over en længere årrække. I vurderingen af fordele og ulemper ved forskellige indretninger af den offentlige sektor skulle blandt andet følgende

kriterier lægges til grund og afvejes i forhold til hinanden: Effektivitet og bæredygtighed, demokratisk kontrol, borgerinddragelse og dialogen mellem borgere og politikere, kvalitet i opgaveløsningen, nærhed til borgerne, borgernes retssikkerhed og valgmuligheder, klarhed i ansvarsfordelingen og sammenhæng mellem kompetence og økonomisk ansvar.

Med udgangspunkt i disse kriterier skulle kommissionen opstille og vurdere forskellige modeller for placering af ansvaret for løsningen af offentlige opgaver og hensigtsmæssige størrelser af de offentlige enheder.

Strukturkommissionen afgav sin betænkning i januar 2004. Betænkningen blev udarbejdet på baggrund af en omfattende analyse af den nuværende opgavevaretagelse i den offentlige sektor og de udfordringer, som den offentlige sektor vil blive stillet over for i de kommende år.

På baggrund heraf var det kommissionens samlede vurdering, at den nuværende struktur og opgavefordeling er forbundet med en række svagheder. Samtidig vurderede kommissionen, at den offentlige sektor – som den er indrettet i dag – ikke er tilstrækkeligt omfang vil være i stand til at håndtere fremtidens udfordringer.

Svaghederne i den nuværende struktur blev vurderet til at knytte sig dels til størrelsen af bl.a. kommunerne, dels til opgavefordelingen mellem stat, amtskommuner og kommuner.

For så vidt angår størrelsen af kommuner viste kommissionens analyser, at en stor del af de nuværende kommuner er uhensigtsmæssigt små i forhold til den opgaveløsning, som lovgiverne i dag kræver. De mindre kommuner har således problemer med at sikre en tilstrækkelig faglig bæredygtighed i opgaveløsningen på en række områder og har højere udgifter pr. indbygger korrigeret for forskelle i kommunernes udgiftsbehov og økonomiske formåen. De mindre kommuner kan endvidere have svært ved at sikre bredde i borgernes valgmuligheder. De mange relativt mindre kommuner gør det også sværere at indhøste de fordele, som digitaliseringen giver mulighed for.

Kommissionens analyser pegede endvidere i retning af, at den nuværende indretning af den offentlige sektor ikke er fremtidssikret. En række forhold indikerer således, at de nævnte svagheder – ikke mindst de, som er knyttet til størrelsen af kommunerne – vil blive mere fremtrædende i årene fremover.

Samlet set var det kommissionens vurdering, at der er behov for en reform af den offentlige sektors struktur. Dette blev i betænkningen begrundet i de identificerede svagheder ved den nuværende indretning af